

GRÆNNI
BYGGÐ

GREEN BUILDING
COUNCIL ICELAND

Aðgerðir fyrir byggingariðnaðinn í umhverfismálum

[IX þing Samiðnar](#)

[11 maí 2019](#)

[Þórhildur Fjóra Kristjánsdóttir, framkvæmdastjóri](#)

tk@graennibyggd.is

GRÆNNI
BYGGÐ

GREEN BUILDING
COUNCIL ICELAND

Vettvangur um vistvæna þróun
byggðar

Aðili að World Green Building Council

Aðildafélög og stofnanir

REITIR

Mannvirkja
stofnun

FSR
FRAMKVÆMDASÝSLA RÍKISINS

EFLA

VERKÍS

Skipulagsstofnun

VISTA
Verkfræðistofa

ASK
ARKITEKTAR

ARKÍS

VEGAGERÐIN

Nýsköpunarmiðstöð
Íslands

LOTA

LímtreVjrnnet

BYKO
GERUM PETTA SAMAN

URRIÐAHOLT

EIGNAumsjón
VSB
VERKFRÆÐISTOFA

Landsvirkjun

THG
ARKITEKTAR

Orkuveita
Reykjavíkur

ÍAV

FASTEIGNIR
RÍKISSJÓÐS

MANNVIT

STEINULL HF

BÚSETI

VSÓ RÁÐGGJÖF

basalt

Reykjavíkurborg
Þjónusta fyrir þig

IKEA

VA
ARKITEKTAR

LANDSLAG

hnh

Teiknistofan TRÖÐ

hornsteinar
arkitektar ehf

Íbúðalána
sjóður

T.ark
TEIKNISTOFAN
BRAUTARHOLTÍ 6 105 REYKJAVÍK
S:540 5700 FAX:540 5701

RÍKISKAUP

Starfsfólk og stjórn

Gyða Mjöll Ingólfssdóttir,
Stjórnarformaður, EFLU

Bjarni Þór Þórólfsson
Búseti

Olga Árnadóttir
Framkvæmdasýsla Ríkisins

Kristján Arinbjarnar
Íslenskir aðalverktakar

Kristjana Ósk Jónsdóttir,
Reitir fasteignafélag

Ragnar Ómarsson
Verkís

Ólafur H. Wallevik,
Rb.og Háskóli Reykjavíkur

Þórhildur Kristjánsdóttir
Framkvæmdastjóri

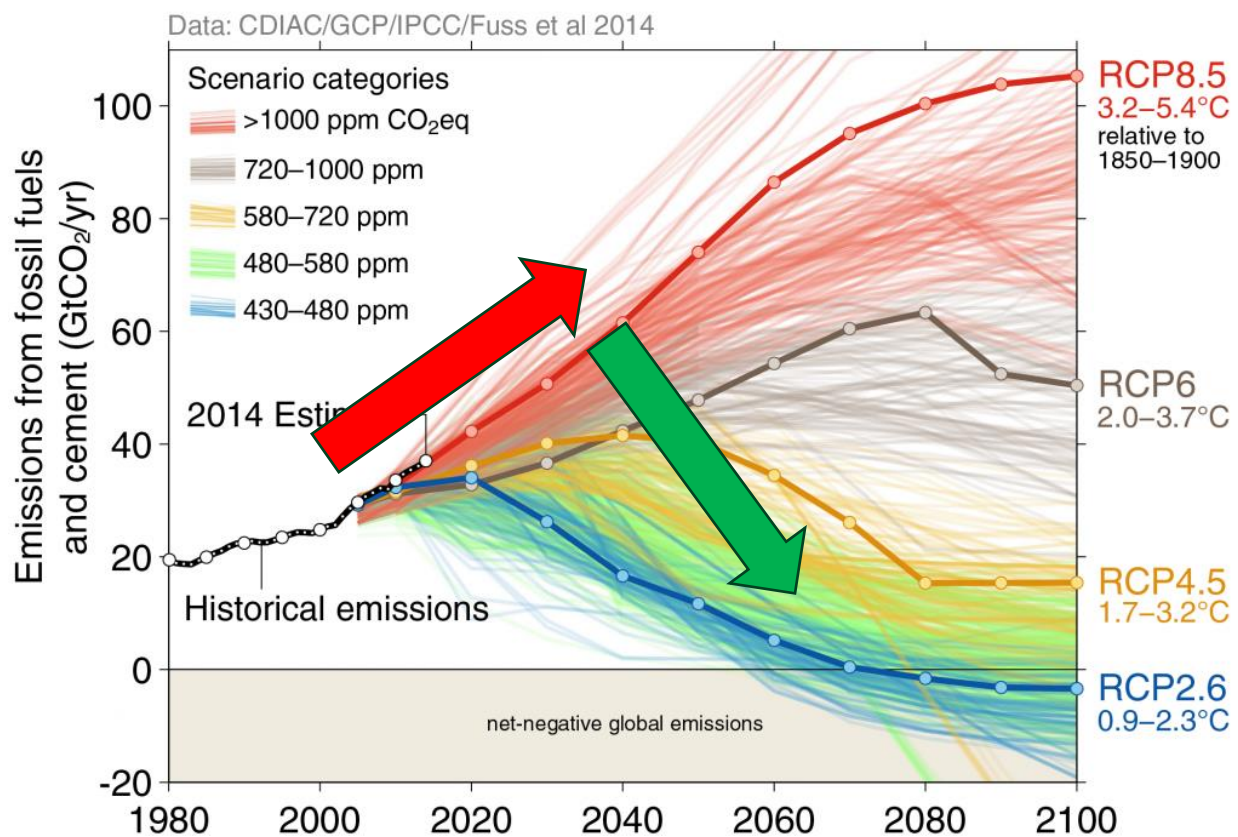

An aerial photograph of a mountain range, likely in Iceland, showing a central valley and surrounding peaks covered in snow. The terrain is rugged and the snow is bright white, contrasting with the darker shadows of the mountains. The text is overlaid on the central valley area.

**HREINT LOFT
HREINT FERSKVATN
HREINN JARÐVEGUR
HREINN SJÓR
VISTKERFI Í JAFNVÆGI**

Umhverfisbylting til að ná Parísarmarkmiðunum 2°C

The IPCC's fifth assessment outlines for future warming scenarios — RCP2.6, RCP4.5, RCP6, and RCP8.5 — for carbon dioxide emissions from fossil fuels and cement. The black line marks our former choices. The red line — RCP8.5 — represents what will happen if habits don't change. Photo by the [Global Carbon Project](#)

Loftslagsmál á Íslandi

- Spáð aukinni losun um 33-79% til 2030 (miðað við 2010)
- 4.754.000 tonn árið 2017
- Þarf U-beyju
- Draga úr losun um 40% fyrir 2030 (EC)
- **Vantar skýrari tölur fyrir byggingariðnaðinn**
  - Efnanotkun
  - Orkunotkun
  - Úrgangur
  - Skipulag og losun frá samgöngum

Markmið fyrir hið byggða umhverfi

- Heilsueflandi
- Hringrásarhugsun
- Taki þátt í að takmarka hnattræna hlý
- Heimsmarkmiðin náist

PARIS2015
UN CLIMATE CHANGE CONFERENCE
COP21·CMP11

WORLD GREEN BUILDING COUNCIL

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

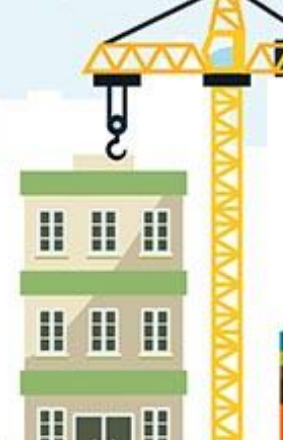
Green buildings can improve people's health & wellbeing

3 GOOD HEALTH AND WELL-BEING

Green buildings can use renewable energy, becoming cheaper to run

7 AFFORDABLE AND CLEAN ENERGY

Building green infrastructure creates jobs & boosts the economy

8 DECENT WORK AND ECONOMIC GROWTH

Green building design can spur innovation & contribute to climate resilient infrastructure

9 INDUSTRY, INNOVATION AND INFRASTRUCTURE

Green buildings are the fabric of sustainable communities & cities

11 SUSTAINABLE CITIES AND COMMUNITIES

Green buildings use 'circular' principles, where resources aren't wasted

12 RESPONSIBLE CONSUMPTION AND PRODUCTION

Green buildings produce fewer emissions, helping to combat climate change

13 CLIMATE ACTION

Green buildings can improve biodiversity, save water resources & help to protect forests

15 LIFE ON LAND

Through building green we create strong, global partnerships

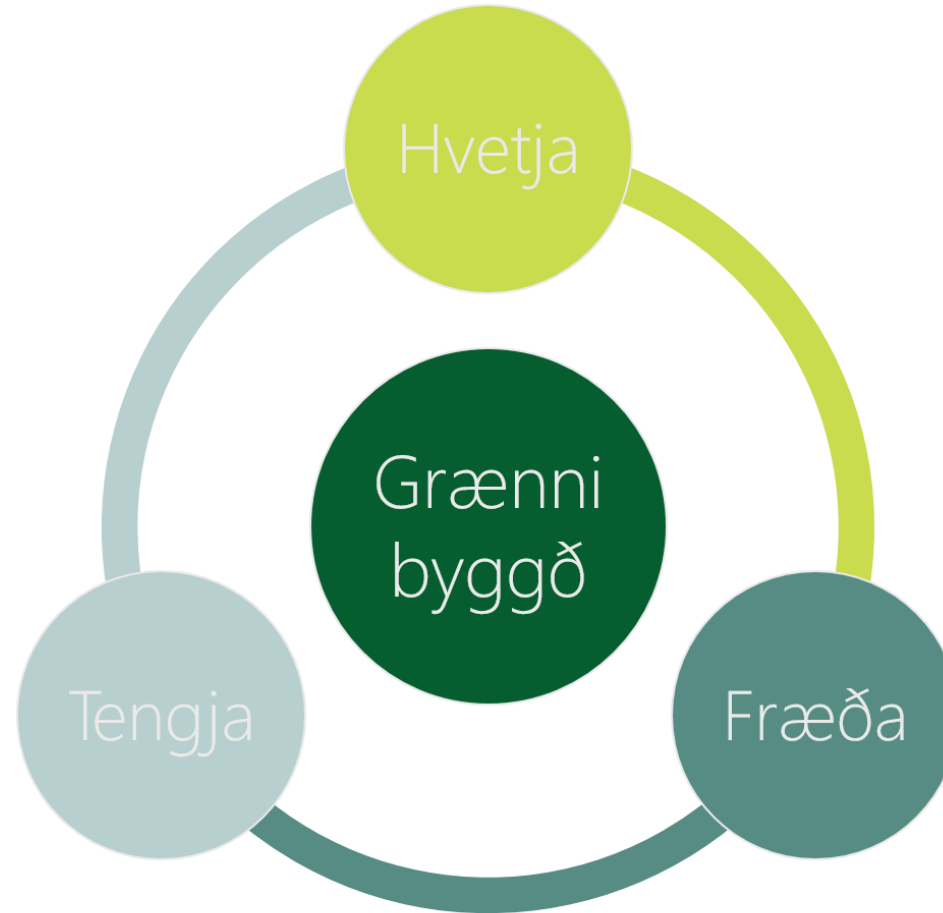
17 PARTNERSHIPS FOR THE GOALS

Hlutverk Grænni byggðar

- Fræða
- Tengja
- Hvetja

Nýlegir viðburðir

- Dagur Grænni byggðar
- Morgunfundir:
  - BREEAM fundur
  - EcoBlock
  - Félagsleg sjálfbærni og líðan fólks
  - Hönnun á gatnamótum
- Ráðstefna um byggingarúrgang
- Vinnustofa um vistvænar byggingar
- Heimsókn í Efnismiðlun Sorpu

Byggingar nota bæði efni og orku

- Efni

- Steypa
- Stál
- Ál
- Kopar
- Gler
- Sandur/Möl
- Timbur
- Efnasambönd
- Plast
- Einangrunarefni
- Steinn
- Leir
- Zink

- Orka (35%)

- Upphitun
- Lýsingar og tæki
- Loftræsting
- Heitt vatn

20-25% af CO₂e losun í heiminum

30-45% af úrgangsstraumum

Umhverfisáhrif bygginga

- Landnotkun og landröskun
- Framleiðsla efna
- Flutningur efna
- Heilsuspillandi efni
- Orkunotkun
- Úrgangur
- Hreinsiefni / viðhald
- Frárennsli, skólp
- Samgöngur
- Á heilsu okkar

Umhverfisvæn bygging í íslensku samhengi

Samantekt á niðurstöðum verkefnisins:
Hvað er umhverfisvæn bygging í íslensku samhengi?

Umhverfis- og
auðlindaráðuneyti
Verkís
EFLA
MANNVIT
VA arkitektar

Umhverfisvæn bygging

- Þarf að byggja nýtt?
- Lóðaval
- Rýmisnýtni - Sveigjanleiki
- Endingargóð
- Dagsbirta
- Orkunýttinn
- Engin heilsuspillandi efni
- Lágmarka úrgang
- Umhverfisvæn byggingarefni
- Vistkerfi lóðar – vistvænar samgöngur

HVER BYGGING „EINSTÖK“

ÞVERFAGLEGT – VANDAÐ HÖNNUNARFERLI

Hús Náttúrufræðistofnunnar í Urriðaholti

Sesseljuhús, ASK arkitektar

Umhverfisvæn efni

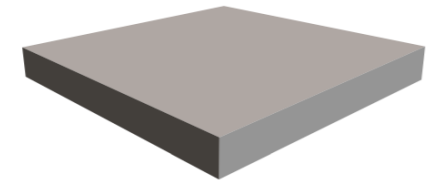
- „Bestun“ í magni efna – minni sóun
- Náttúruleg efni – Timbur – korkur
- „Græn“ steypa
- Endurnýtt efni
- „Hrein efni“ Endurnýtanleg- endurvinnanleg
- Vottuð efni
- Endingagóð efni
- Umhverfisyfirlýsing vöru EPD
- Nordic Guide to Sustainable Materials
- Efnisgæði
- Kröfur í vottunarkerfum –
  - Efni sem á að forðast

ENVIRONMENTAL PRODUCT DECLARATION		 epd-norge.no The Norwegian EPD Foundation
In accordance with ISO 14025, ISO 21930, EN 15804		
Owner of the declaration	Norgips Norge AS	
Publisher	The Norwegian EPD Foundation	
Declaration Number	NEPD-113-177-EN, updated	
Issue date	15.06.2015	
Valid to	15.06.2020	

Norgips Standard type A (STD)
Product

NORGIPS

Norgips Norge AS
Owner of the declaration

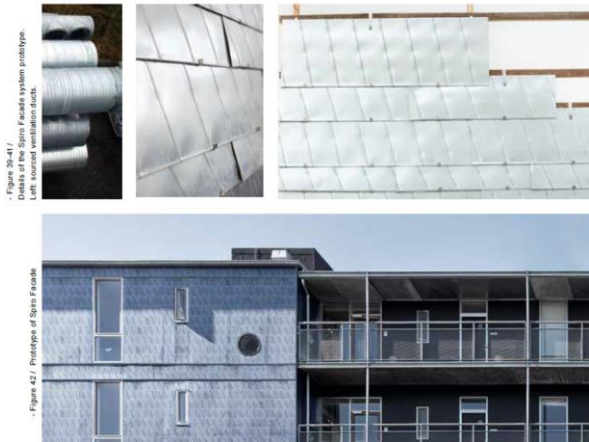
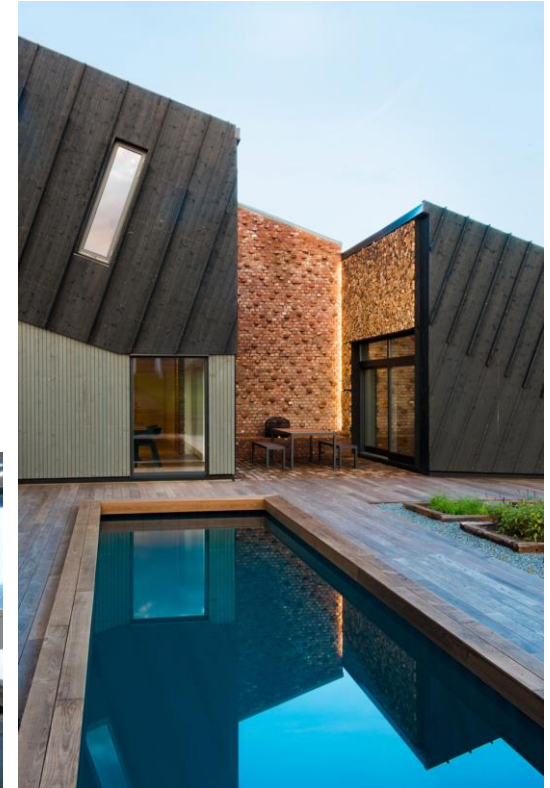

Umhverfifyfirlýsing vöru á gífsplötu frá Norgips

Endurnýtt efni

- Timbur
- Gler
- Málmar
- Steinn
- Hurðir
- Fl. og fl.

“Hringrásarhönnun”

Circular House London

Brummen Town Hall Designed for Reconstruction

Leander Head Office
80% of original raw materials reused
Re-constructible

Vottunarkerfi

- Trúverðuleiki
- Óháðúttekt
- Metnaður
- Kröfur-viðmið
- Lærdómur - Verklag

BREEAM®

Snæfellstofa, Efla verkfræðistofa

Svansvottað hús Finns Sveinssonar

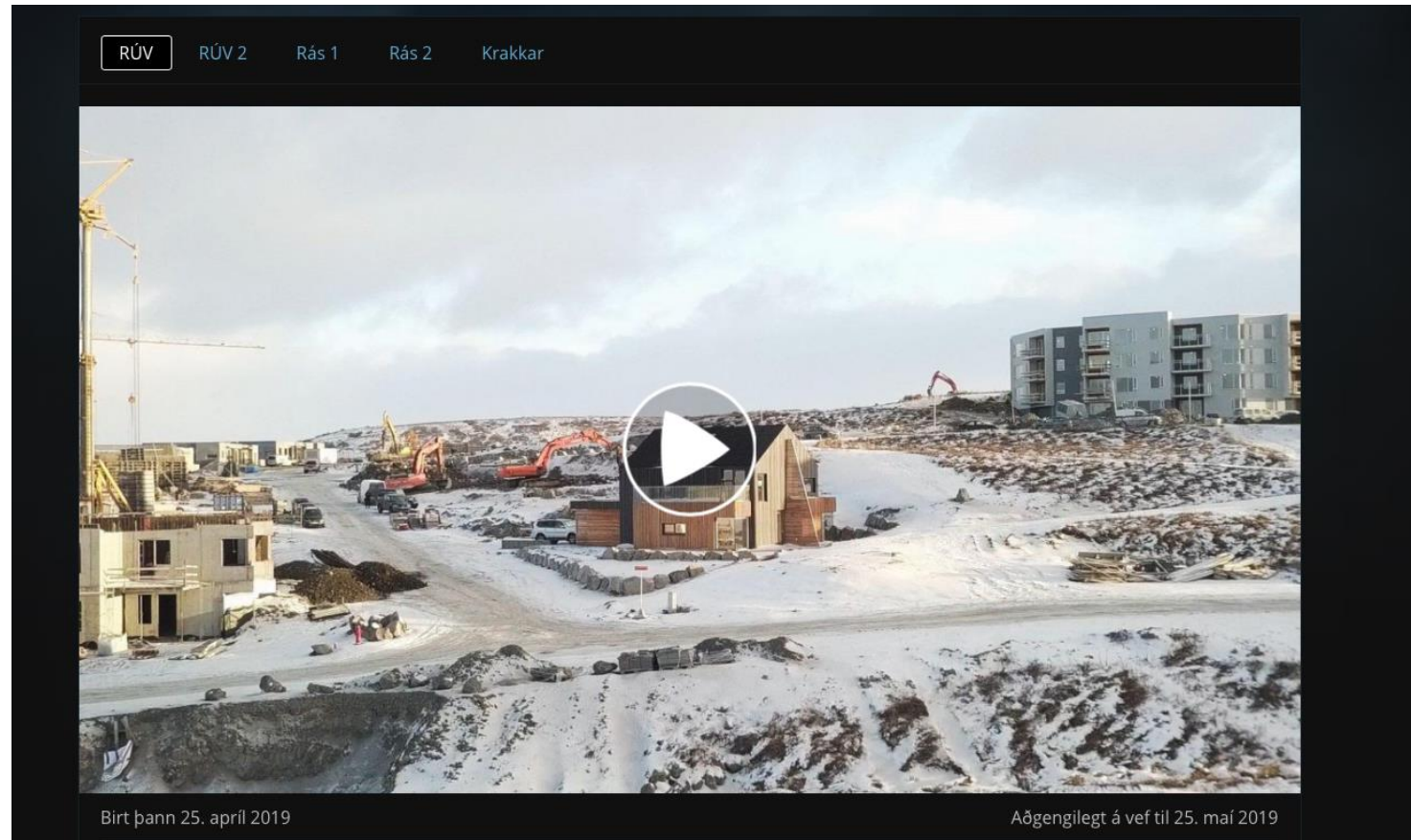
BREEAM – SVANURINN

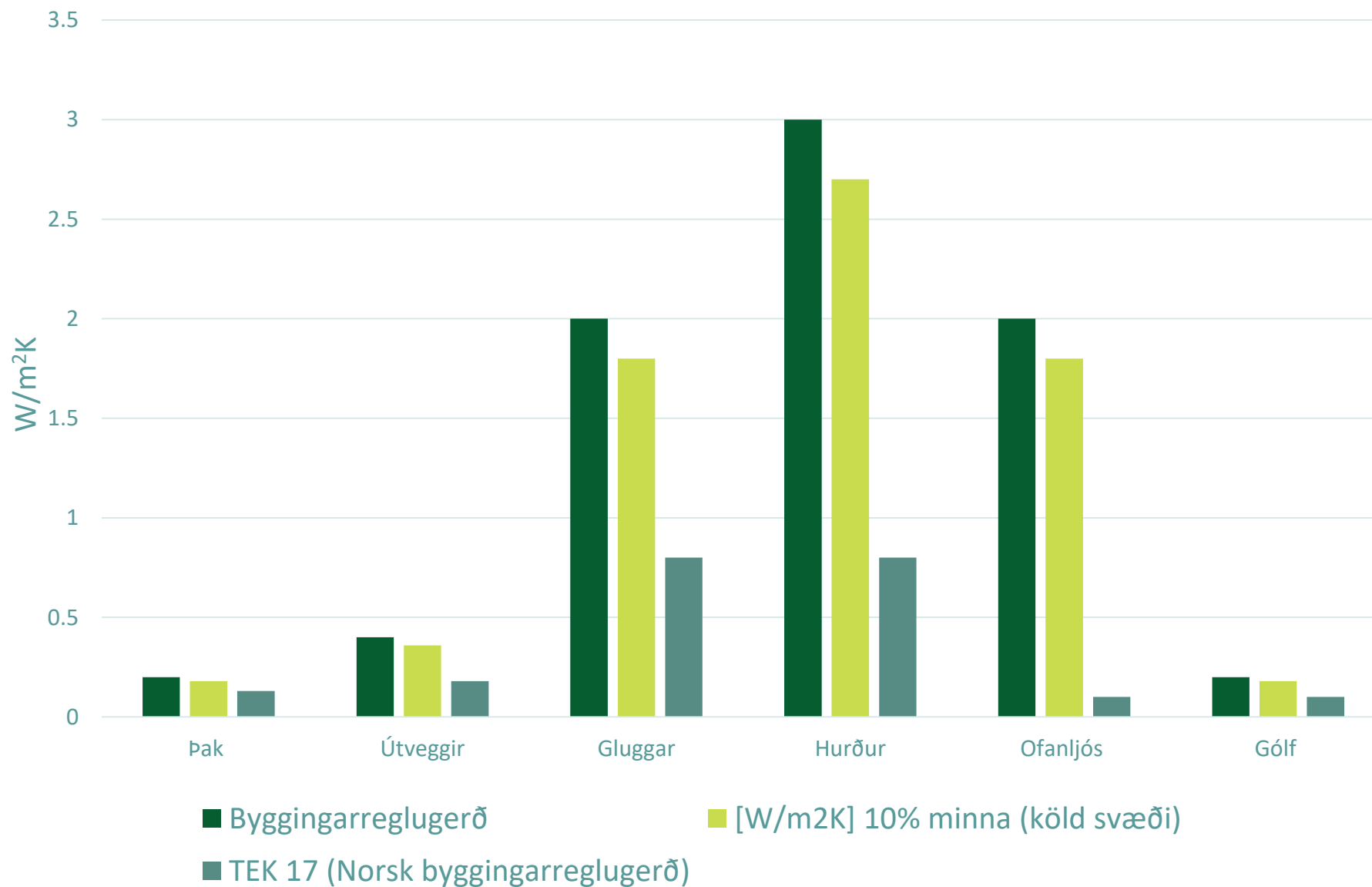
Draumahúsið – Heimildamynd um Visthúsið

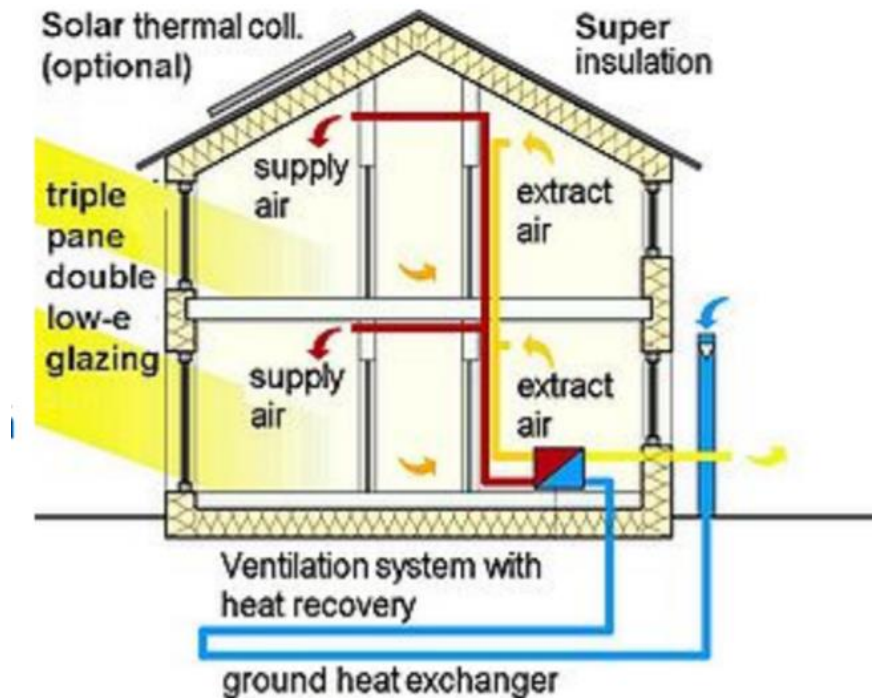

Einangrunargildi byggingarluta

Passive house - lágorkuhús

<http://www.passiv.de>

Minimum level

U –value windows and doors	$\leq 0.8 \text{ W/m}^2\text{K}$
Normalized thermal bridge	$\leq 0.03 \text{ W/m}^2\text{K}$
Heat recovery ventilation air	$\geq 80\%$
Air leakage	$\leq 0.6 \text{ h}^{-1}$
NS 3700:2013 Criteria for commercial Passivhouses	SINTEF Building and Infrastructure

Orkunýtni

LED
Um 75% sparnaður

Samstarfssamningar við Mannvirkjastofnun

Rannsóknarverkefni

- Byggingarúrgang
  - Kortlagning
  - Gerð leiðbeininga
  - Samtal sveitarfélagann – sameiginlegar reglur?
- Aðlögun erlendra vistvottunarkerfa fyrir byggingar
  - Íslenskar aðstæður – auðlindir- markaður-staðlar og löggjöf
  - Hvernig hægt að aðlaga fyrir Ísland
- Prófun á vottunarkerfum
  - Prófun á vottunarkerfum sem hafa verið aðlöguð
  - Gerð leiðbeininga um notkun kerfanna

THE PROPERTY SECTOR'S
ROADMAP TOWARDS
2050

Opinbera sýni metnað og gefi fjárhagslega hvata

- Vottaðar byggingar flýtimeðferð í kerfinu
- Lægri lóðagjöld
- Lægri fasteignagjöld
- Lægri vextir – lántökugjald
- Lægri gatnagerðagjöld
- Engin VSK á umhverfisvænum byggingarvörum
- Hversu lágt getur kolefnisspor frá byggingu á Íslandi orðið?
- Getum við slegið heimsmet í kolefnisspori á m²?
- Byggingar og mannvirki inn í Aðgerðaráætlun í loftslagsmálum

Á döfinni

- Svansvottun 31 maí með Umhverfisstofnun
- **Vinnustofur í tengslum við rannsóknarverkefni**
- Leiðbeiningar um umhverfisvænan rekstur fjölbýlishúsa

Í bígerð

- Hringrásarhagkerfið í byggingariðnaði
- Timburbyggingar sem loftslagsaðgerð
- Vistvottað skipulag
- BREEAM in USE – umhverfisvænn rekstur bygginga - leiðbeiningar

Aðildafélög og stofnanir

REITIR

Mannvirkja
stofnun

FSR
FRAMKVÆMDASÝSLA RÍKISINS

EFLA

VERKÍS

Skipulagsstofnun

VISTA
Verkfræðistofa

ASK
ARKITEKTAR

ARKÍS

VEGAGERÐIN

Nýsköpunarmiðstöð
Íslands

LOTA

LímtreVjrnnet

BYKO
GERUM PETTA SAMAN

URRIÐAHOLT

EIGNAumsjón
VSB
VERKFRÆÐISTOFA

Landsvirkjun

THG
ARKITEKTAR

Orkuveita
Reykjavíkur

ÍAV

FASTEIGNIR
RÍKISSJÓÐS

HÁSKÓLINN Í REYKJAVÍK
REYKJAVÍK UNIVERSITY

STEINULL HF

VSÓ RÁÐGGJÖF

BÚSETI

basalt

Reykjavíkurborg
Þjónusta fyrir þig

IKEA

VA
ARKITEKTAR

MANNVIT

LANDSLAG

hoh

Teiknistofan TRÖÐ

hornsteinar
arkitektar ehf

Íbúðalána
sjóður

T.ark
TEIKNISTOFAN
BRAUTARHOLTÍ 6 105 REYKJAVÍK
S:540 5700 FAX:540 5701

RÍKISKAUP

Mynd: Ómar Óskarsson

